

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 28 czerwca 2019 r.

Pozycja 133

POSTANOWIENIE

z dnia 21 lutego 2019 r.

Sygn. akt Ts 120/17

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Jarosław Wyrembak – przewodniczący i sprawozdawca

Stanisław Rymar

Andrzej Zielonacki,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 9 maja 2018 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej W.K.,

p o s t a n a w i a:

nie uwzględnić zażalenia.

UZASADNIENIE

W.K. (dalej: skarżący) wystąpił 29 maja 2017 r. (data nadania) do Trybunału Konstytucyjnego ze skargą konstytucyjną, kwestionując zgodność art. 53 ust. 2, art. 55 ust. 3, art. 56 ust. 3, art. 62 ust. 2 i 3, oraz art. 64 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (obecnie: Dz. U. z 2018 r. poz. 1030, ze zm.; dalej: u.p.n.) z art. 2, art. 30, art. 32 ust. 2 oraz art. 40 Konstytucji.

Na podstawie art. 61 ust. 3 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072, ze zm.; dalej: u.o.t.p. TK), zarządzeniem Sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 14 czerwca 2017 r. skarżący został wezwany do uzupełnienia braków formalnych skargi przez: wskazanie ostatecznego orzeczenia w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji wydanego w jego sprawie; wskazanie naruszonych wolności lub praw z art. 2, art. 30, art. 32 ust. 1 i art. 40 Konstytucji; wyjaśnienie sposobu naruszenia tych wolności lub praw oraz nadesłanie pełnomocnictwa szczególnego udzielonego w związku z wniesioną skargą. Skarżący odniósł się do powyższego zarządzenia pismem z 29 czerwca 2017 r. (data nadania).

Postanowieniem z 9 maja 2018 r. Trybunał Konstytucyjny na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 3 u.o.t.p. TK odmówił nadania analizowanej skardze dalszego biegu z uwagi na nieusunięcie braków skargi w terminie.

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p. TK skarżący wystąpił 21 maja 2018 r. (data nadania) do Trybunału z zażaleniem na postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu. Kwestionując postanowienie w całości, wniósł o jego uchylenie oraz podtrzymał skargę, wnosząc o skierowanie jej do rozpoznania merytorycznego.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje.

1. Przysługujące skarżącemu zażalenie na postanowienie o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu wpłynęło do Trybunału w terminie wskazanym w art. 61 ust. 5 u.o.t.p. TK. W myśl art. 37 ust. 1 pkt 3 lit. c w związku z art. 61 ust. 6 u.o.t.p. TK, zażalenie podlega rozpoznaniu przez Trybunał w składzie trzech sędziów na posiedzeniu niejawnym. Rozpatrzenie zażalenia ma na celu ustalenie, czy na etapie rozpoznania wstępnego Trybunał prawidłowo zidentyfikował przesłanki odmowy nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

2. Trybunał ustalił, że zaskarżone postanowienie Trybunału z 9 maja 2018 r. jest prawidłowe, zaś zarzuty podniesione w zażaleniu skarżącego nie podważają podstaw odmowy nadania dalszego biegu wniesionej przez niego skardze konstytucyjnej.

3. Trybunał przeprowadza wstępne rozpoznanie skargi konstytucyjnej pod kątem spełnienia kryteriów jej skutecznego wniesienia, które wynikają z przepisów Konstytucji oraz u.o.t.p. TK i które warunkują skierowanie skargi do rozpoznania merytorycznego. W myśl art. 77 ust. 1 u.o.t.p. TK do kryteriów tych zalicza się dochowanie trzymiesięcznego terminu wniesienia skargi, który zaczyna bieg od daty doręczenia ostatecznego rozstrzygnięcia wydanego w sprawie skarżącego, na tle której wywodzona jest skarga konstytucyjna. Zasadniczej wagi na tym etapie nabiera zatem zidentyfikowanie wydanego wobec skarżącego ostatecznego orzeczenia o jego prawach lub wolnościach konstytucyjnych oraz udokumentowanie daty doręczenia tego orzeczenia.

Jak ustalił Trybunał na etapie rozpoznania wstępnego, analizowana skarga poprzedzona była wydaniem wobec skarżącego wyroku Sądu Rejonowego w K., Wydział Karny z 4 grudnia 2015 r. (sygn. akt [...]) w I instancji oraz wyroku Sądu Okręgowego w K., Wydział Karny Odwoławczy z 10 sierpnia 2016 r. (sygn. akt [...]; dalej: wyrok Sądu Okręgowego) w II instancji. Trybunał ustalił jednocześnie, że uprawomocnienie wyroku Sądu Okręgowego wyczerpało dwuinstancyjny tok postępowania sądowego w sprawie skarżącego, a zarazem zakończyło przysługującą mu drogę odwoławczą. Ostatecznym rozstrzygnięciem, od którego nie przysługiwały skarżącemu zwykle środki odwoławcze i które ostatecznie ukształtowało jego sytuację prawną w zakresie wskazanego przedmiotu kontroli wskazanego w skardze, pozostaje zatem prawomocny wyrok sądu II instancji, tj. wyrok Sądu Okręgowego. Okoliczność ta doprowadziła Trybunał do trafnego ustalenia przy wstępnym rozpoznaniu skargi, że początek biegu trzymiesięcznego terminu jej wniesienia wyznaczyła data doręczenia prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego, tj. 5 września 2016 r. (data prezentaty Kancelarii Adwokackiej). Nie może jednocześnie ulegać wątpliwości, że termin wniesienia skargi upłynął w tych warunkach 5 grudnia 2016 r. Analizowana skarga konstytucyjna została tymczasem wniesiona do Trybunału 29 maja 2017 r., a więc z przekroczeniem trzymiesięcznego terminu wskazanego w art. 77 ust. 1 u.o.t.p. TK.

4. Trybunał ocenia jako błędne przekonanie skarżącego, że w jego sprawie ostatecznym rozstrzygnięciem w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji w związku z art. 77 ust. 1 u.o.t.p. TK jest wymienione w skardze postanowienie Sądu Najwyższego z 23 lutego 2017 r. (sygn. akt [...]) o oddaleniu kasacji jako oczywiście bezzasadnej. Jak bowiem celnie wskazał Trybunał w postanowieniu o odmowie nadania skardze dalszego biegu, skarżący przed wniesieniem skargi jest zobowiązany do wyczerpania zwykłych środków zaskarżenia w ramach przysługującej mu drogi prawnej (zob. postanowienie TK z 8 lipca 2015 r., sygn. Ts 88/14, OTK ZU nr 5/B/2015, poz. 457). Należy zwrócić uwagę, że ani Konstytucja, ani u.o.t.p. TK nie uzależniają skutecznego wniesienia skargi konstytucyjnej od uprzedniego uruchomienia

środków prawnych o charakterze nadzwyczajnym, do których niewątpliwie zalicza się kasacja (zob. postanowienie TK z 19 kwietnia 2016 r., sygn. Ts 246/15, OTK ZU nr B/2016, poz. 348).

5. Trybunał przypomina, że w zakresie art. 77 ust. 1 u.o.t.p. TK nie mieszczą się instytucje, które mogą zostać ewentualnie wykorzystane przez skarżącego w celu doprowadzenia do uchylecia prawomocnego orzeczenia wydanego w jego sprawie, o ile dojdzie do ziszczenia przesłanek uzasadniających uruchomienie nadzwyczajnych środków zaskarżenia (zob. np.: postanowienie TK z 17 października 2017 r. sygn. Ts 41/17, OTK ZU nr B/2017, poz. 208). Ponadto, jak orzekł Trybunał w postanowieniu z 6 listopada 2002 r. (sygn. SK 4/01, OTK ZU nr 6/A/2002, poz. 85), „[w]yczerpanie (...) drogi prawnej winno być rozumiane jako konieczność wykorzystania tych środków prawnych, które prowadzą do wydania w sprawie prawomocnego wyroku sądowego, nie zaś kolejnych rozstrzygnięć dotyczących prób uruchamiania nadzwyczajnych środków proceduralnych, takich jak wznowienie postępowania czy rewizja nadzwyczajna. W przeciwnym razie istniałaby każdorazowa możliwość przywrócenia terminu do wniesienia skargi konstytucyjnej w sprawie dawno zakończonej ostatecznym rozstrzygnięciem poprzez użycie, czy próbę użycia, takich nadzwyczajnych środków do wzruszenia prawomocnych i ostatecznych rozstrzygnięć. Dopuszczenie takiej możliwości stanowiłoby obejście normy wprowadzającej trzymiesięczny zawity termin do wniesienia skargi konstytucyjnej (...), co należy uznać za niedopuszczalne”.

Trybunał zwraca uwagę, że powyższe stanowisko, choć sformułowane pod rządami ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 102, poz. 643, ze zm.), zachowuje swoją aktualność także w obowiązującym stanie prawnym, ukształtowanym przepisami Konstytucji i u.o.t.p. TK.

6. Choć postanowienie Trybunału o odmowie nadania skardze dalszego biegu opierało się na poprawnie zidentyfikowanych, samoistnych podstawach z art. 61 ust. 4 w związku z art. 77 ust. 1 u.o.t.p. TK, czyli nieprawidłowym wskazaniu ostatecznego rozstrzygnięcia i w konsekwencji niedochowaniu terminu wniesienia skargi, Trybunał odniósł się w nim także do kwestii zakresu zaskarżenia, tj. przepisów, których zgodność z Konstytucją została zakwestionowana w analizowanej skardze. Trybunał poprawnie ustalił w rozpoznaniu wstępnym, że spośród zaskarżonych przepisów jedynie art. 62 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (obecnie: Dz. U. z 2018 r. poz. 1030, ze zm.; dalej: u.p.n.) stanowił podstawę ostatecznego orzeczenia w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji. Jedynie więc w tym zakresie spełniona była konstytucyjna przesłanka skutecznego inicjowania kontroli konstytucyjności prawa w trybie skargi konstytucyjnej, dopuszczalnej tylko względem przepisów, które stanowiły podstawę ostatecznego rozstrzygnięcia w sprawie skarżącego.

W reakcji na powyższe ustalenie Trybunału, wskazane w postanowieniu o odmowie nadania skardze dalszego biegu, skarżący poinformował w zażaleniu na to postanowienie, że wobec tego „ogranicza skargę do art. 62 ust. 2 u.p.n. – tak aby udzielone pełnomocnictwo pozwalało na jej rozpoznanie”. Trybunał zwraca tymczasem uwagę, że błędne jest przekonanie skarżącego o dopuszczalności modyfikowania zakresu zaskarżenia wniesionej skargi za pomocą zażalenia na odmowę nadania jej dalszego biegu. Należy bowiem zwrócić uwagę, że środek odwoławczy, jakim jest zażalenie, przysługujące na mocy art. 61 ust. 5 u.o.t.p. TK, daje skarżącemu możliwość odniesienia się do ustaleń Trybunału w zakresie identyfikacji podstaw odmowy nadania dalszego biegu skardze rozpoznawanej w kształcie, w jakim została ona wniesiona. Art. 61 ust. 5 u.o.t.p. TK nie uprawnia skarżącego do zmiany zakresu zaskarżenia w zależności od ustaleń Trybunału wskazanych w postanowieniu o odmowie nadania skardze dalszego biegu. W wyniku rozpoznania wstępnego skargi Trybunał wydaje bowiem rozstrzygnięcie, oparte na przesłankach określonych w Konstytucji i u.o.t.p. TK, nie zaś pora-

dę prawną w przedmiocie skutecznego uruchomienia środków ochrony konstytucyjnych praw lub wolności w konkretnej sprawie. Ponadto, odmienne określenie zakresu zaskarżenia wymagałoby odmiennego uzasadnienia. Tym sposobem dochodziłoby do sformułowania w istocie nowej skargi: po pierwsze, innej niż ta, do której odnosiłoby się postanowienie Trybunału o odmowie nadania biegu, a po drugie – kolejna skarga na tle tej samej sprawy rozpoznawana byłaby z ominięciem przepisów określających warunki skutecznego inicjowania kontroli konstytucyjności prawa w tym trybie, na przykład w zakresie terminów, o których mowa w art. 77 ust. 1 u.o.t.p. TK.

7. Rozpoznając zażalenie w pozostałym zakresie, Trybunał ustalił także, że skarżący co do zasady przywołał w nim główne tezy skargi konstytucyjnej, które przybrały charakter polemiki z wydanymi w jego sprawie wyrokami sądowymi. Skarżący nie wskazał, jakie przysługujące mu konstytucyjne prawa podmiotowe lub wolności wywodzi z art. 40 Konstytucji, który odnosi się do zakazu stosowania tortur, okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania i karania oraz do zakazu stosowania kar cielesnych. Wystąpienia skarżącego do Trybunału nie wykazały również, w jaki sposób mogło dojść do naruszenia praw i wolności wynikających z art. 40 Konstytucji w związku z zastosowaniem kwestionowanych w skardze przepisów u.p.n. W odniesieniu zaś do art. 30 i art. 32 Konstytucji, Trybunał również poprawnie ustalił, że w stanowiskach skarżącego zabrakło dowodów na naruszenie względem niego konstytucyjnych zasad ochrony godności obywatela oraz równości wobec prawa poprzez zastosowanie zaskarżonych przepisów u.p.n. Należy jednocześnie zauważyć, że postanowienie Trybunału o odmowie nadania skardze dalszego biegu trafnie przytacza w tym kontekście dorobek orzeczniczy, zgodnie z którym art. 2, art. 30 oraz 32 Konstytucji mogą stanowić wzorce kontroli tylko w powiązaniu z innymi wolnościami i prawami wywodzonymi z Konstytucji.

8. W ocenie Trybunału zarówno skarga konstytucyjna, jak i zażalenie skarżącego przybrały w związku z powyższym właściwości postulatu, charakterystycznego dla instytucji skargi pojmowanej według zasad *actio popularis*, a więc innych niż przyjęte w polskim modelu ochrony praw i wolności konstytucyjnych. W związku z powyższym, Trybunał Konstytucyjny ustalił, że postanowienie o odmowie nadania rozpatrywanej skardze konstytucyjnej dalszego biegu jest prawidłowe, a zarzuty sformułowane w zażaleniu nie zasługują na uwzględnienie.

W tym stanie rzeczy, na podstawie art. 61 ust. 8 u.o.t.p. TK, Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.